

Amsterdam, 21 juli 2022

Onderwerp: standaard grachtenprofiel (brief V&OR/UIT/2022008711)

Aan wethouder Melanie Van der Horst

Gemeente Amsterdam

Postbus 202

1000 AE Amsterdam

c.c. Micha Mos, db Stadsdeel Centrum

An-Jes Oudshoorn, coördinator openbare ruimte beleid

Geachte wethouder Van der Horst,

Dank voor uw uitvoerige antwoord van 6 juli in reactie op onze brief van 3 april over het standaard grachtenprofiel.

Goed dat u zich niet herkent in het ontbreken van een inspraakverplichting als argument bij de keuze voor groot onderhoud. Meer moeite hebben wij met de verdere teneur van uw brief.

Hoe teleurstellend is het dat in de afgelopen 25 jaar in 70 % van de herbestratingen sprake is geweest van groot onderhoud in plaats van herprofilering. Daarbij is het oude profiel met schuinparkeren, betonnen klinkers, smalle stoepen en paaltjes teruggelegd in plaats van het standaard grachtenprofiel met brede, verhoogde stoepen, langsparkeren, gebakken straatklinkers en natuurstenen trottoirbanden. De afgelopen 25 jaar is dus weinig voortgang geboekt in de beoogde kwaliteitsslag op de Amsterdamse grachten. Wij vragen ons af hoe u dit in overeenstemming kunt brengen met de opvatting in uw brief '... ik deel uw zorgen over de uitstraling van de binnenstad, die niet gebaat is bij het in stand houden van verouderde profielen met afwijkende materialen.'

U verwijst naar gebrek aan financiering en besluiten van de gemeenteraad uit 2017 en 2018. Vooral het besluit in 2017 is cruciaal: *Het beleid omtrent grootonderhoud en herprofilering is in 2017 door de gemeenteraad vastgesteld in beleidskader '1 Amsterdam Heel & Schoon' en luidt als volgt: "We vernieuwen of herprofileren niet uitsluitend op basis van nieuwe beleidsdoelstellingen (zoals verkeersveiligheid, beeldkwaliteit en regenbestendigheid). Dit noemen we het 'Nee, tenzij...' principe. Bij het bereiken van het einde van de levensduur van de fundering van een verharding wordt altijd gekozen voor een vervanging en niet voor een herprofilering, tenzij het functioneel gebruik daar aanleiding toe geeft en er met een herprofilering een significante maatschappelijke meerwaarde voor de stad wordt behaald.'*

Nadere beschouwing van '1 Amsterdam Heel & Schoon' leert ons dat deze nota voornamelijk over beheer gaat, alleen de Nota Bon vervangt en niet de Puccini-methode, die in de nota overigens uitgebreid aan de orde komt. De nota is vanuit duurzaamheidsoogpunt geschreven en elke verandering lijkt als verspilling van energie te worden gezien. Hoe bij duurzaamheid past dat betonklinkers vervangen worden door bakstenen is ons een raadsel. Wij krijgen stellig de indruk dat een besluit van de gemeenteraad over beheer met te weinig grond is aangewend om herprofileringen achterwege te kunnen laten. We zien graag uw visie hierop.

Hoe ligt de binnenstad er nu bij. U geeft aan dat binnen de kernzone van het UNESCO werelderfgoed 40% van het areaal gebakken klinkers heeft. Sinds 1997 is in die kernzone op 80% van het areaal onderhoud uitgevoerd. Daarvan is 31 % heringericht volgens het standaard grachtenprofiel en bij 69 % is groot onderhoud gepleegd d.i. het oude profiel en materialen is teruggelegd. Dit zijn overigens afleidingen, want, zo begrijpen wij uit uw brief, de gemeente houdt niet bij hoeveel grachtdelen er volgens het oude en hoeveel volgens het standaard grachtenprofiel zijn ingericht (sic!).

Op onze vraag wat de planning is voor herprofileringen geeft u een antwoord dat wij verstaan als: geen. Bij het vernieuwen van kades zou herprofilering uiteraard voor de hand liggen maar wij hebben begrepen dat u aan de gemeenteraad heeft voorgesteld om, in het kader van bezuinigingen op het Programma Bruggen en Kademuren, de inrichting van het maaiveld bij herstel van kademuren niet meer mee te nemen. Het zou te overwegen zijn beide programma's qua planning en uitvoering aan elkaar te verbinden, zodat een integrale beoordeling van meerwaarde en meerkosten van herprofilering mogelijk blijft."

U geeft op ons verzoek aan welke delen in de binnenstad op de rol staan voor groot onderhoud.

- Amstelveld inclusief Prinsengracht
- Keizersgracht 185 - 159
- Leidsegracht - Keizersgracht
- Hoek Leidsegracht/Herengracht
- Herengracht/Leliegracht
- Keizersgracht tussen Vijzelstraat en Reguliersgracht

Wij hebben al deze locaties bekeken (foto's zijn beschikbaar). Behalve het Amstelveld, dat zeker aan een opknapbeurt toe is, hebben wij geen enkele systematiek in de keuzes kunnen ontdekken. De kwaliteit van de bestrating lijkt niet slechter dan elders. Bij het grachtdeel Keizersgracht tussen Vijzelstraat en Reguliersgracht is niet duidelijk of het de even of de oneven zijde betreft. De even zijde is meer dan dertig jaar geleden geherprofileerd met gebakken klinkers op straat en een (verhoogde) stoep. Als het groot onderhoud dit grachtdeel betreft hopen wij dat de oude situatie, zonder paaltjes, wordt hersteld, met dien verstande dat wij opteren voor de Keizersgracht als parkeervrije gracht, althans langs één zijde. Dit in het verlengde van het initiatief van onze voorzitter van 3.5 jaar geleden, en de studie "Parkeervrije Gracht" die Egbert de Vries vorig jaar zomer uitbracht. De gemeenteraad ontvangt over enkele weken van ons een Raadsadres waarin suggesties worden aangedragen om de Keizersgracht aan één zijde parkeervrije te maken.

Samenvattend laat onze rondgang door het Unesco erfgoed-kerngebied zien dat het beleid de afgelopen decennia tot een zeer rommelig straatbeeld heeft geleid. Er zijn acht (!) verschillende inrichtingsvarianten qua materiaal (de trottoirbanden nog buiten beschouwing gelaten): grachtdelen met gebakken klinkers op straat, parkeervakken en stoep, grachtdelen met betonnen klinkers op straat, stoep en parkeervakken en alle varianten daartussen.

Wij verzoeken u hierbij met klem om de in 2017 ingeslagen weg te verlaten en over te gaan tot herprofilering van grachtdelen die aan een opknapbeurt toe zijn. Ook binnen het besluit van de gemeenteraad uit 2017 is daar ruimte voor: de 'significante maatschappelijke meerwaarde' is evident en 'het functionele gebruik geeft er aanleiding voor' biedt zeker handvatten voor een sluitende argumentatie, zoals bij het verminderen van parkeerplaatsen door langsparkeren in plaats van schuinparkeren.

Met nadruk wijzen wij erop dat voortzetting van de 'groot onderhoud'-aanpak impliceert dat voor decennia wordt afgezien van de met het standaard grachtenprofiel beoogde kwaliteitsslag in de binnenstad. Wij doen in deze graag een beroep op u om een andere weg te bewandelen.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van Voordestad

Rogier Noyon
voorzitter

Fred Kramer
secretaris